

SOSYAL AĞLARIN KULLANIM AMACI VE BENİMSENME SÜRECİ; KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Kadir Bilen
Akdeniz Üniversitesi
kadirbilen@gmail.com

Orhan Ercan
K. Sütçü İmam Üniversitesi
orhanercan@gmail.com

Turgay Gülmez
K. Sütçü İmam Üniversitesi
turgaygt@gmail.com

Özet

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin facebook hesabı olması, bunu kullanma amacı, bu hesabı ne kadar süreyle kullandığı gibi kişisel bilgileri saptama ve facebook'u benimseme sürecini belirlemek amacıyla bu araştırma yapılmıştır. Araştırma 20012-2013 güz döneminde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinde Eğitim Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesinde 1. ve 2.sınıf devam etmekte olan 259 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak daha önce araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan "Facebook Kullanım Amacı Ölçeği" ve "Facebook Benimseme Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde, tek yönlü varyans analizi testi ve bağımsız gruplar t testi yapılmış ve verilerin frekans, aritmetik ortalama ve standart sapmalara dayalı olarak veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları öğrencilerin sosyal paylaşım sitelerini yoğun olarak kullandıklarını, facebook'u genelde günde 1-3 saat arasında kullandıkları, kullanım amacının çoğunlukla fotoğraf, video paylaşımı ve mesajlaşma şeklinde olduğunu, öğrencilerin büyük çoğunluğunun sosyal paylaşım sitelerinde 300'ün üzerinde arkadaşına sahip olduklarını, sosyal paylaşım sitelerini yeni arkadaşlar bulmaktan çok var olan arkadaşlıklarını sanal ortamda sürdürmek amacıyla kullandıklarını, en çok akran gruplarına, en az ise internet ve teknoloji gruplarına üye olduklarını göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin Facebook'u çok fazla eğitim amaçlı kullanmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Ağ, Facebook, Facebook Kullanım Amacı.

INTENDED USES AND ADOPTION PROCESS OF SOCIAL NETWORKS; KAHRAMANMARAŞ SUTCU IMAM UNIVERSITY EXAMPLE

Abstract

The aim of this study is to determine whether university students' have a facebook account, why they use this account and how long time they have it. Another aim of the study is to determine their adoption process and intended uses of Facebook. Participants of the research consisted of total 259 students who were in first and second year of faculties of Engineering, Economics and Administrative Sciences, Literature, Education, Theology at from Kahramanmaraş Sutcu Imam University in the 2012-2013 academic year. Quantitative data were collected with "Personal Information Form" developed by researchers, and "Adoption Process of Facebook Scale" and "Aim of Using Facebook Scale". In the analyses of this quantitative data; frequency distribution, t-test and one-way ANOVA analysis were used. Results of the study indicated that students use social networking sites intensively, mostly ranging from one to three hours, and their aim for using these sites was generally related to sharing photographs, video and messaging, majority of the students has more than 300 friends in social networking sites so that they use these sites in order to continue already existing friendships. The results also showed that students' opinions about Facebook usage in the context of education are slightly low than other aims.

Key Words: Social Network, Facebook, Aim of Using Facebook.

GİRİŞ

Sosyal ağ kavramı ilk kez 1954 yılında Barnes tarafından, kişinin çevresindeki diğer insanlarla olan ilişkilerini tanımlamak amacıyla kullanılmıştır. Barnes' göre sosyal ağlar birbirleriyle etkileşimde olan ve kişi için psikolojik öneme sahip bireylerden meydana gelmektedir (Aksüt, Ateş ve Balaban, 2011).Günümüzde ise sosyal ağları; grup etkileşimini, işbirliği için paylaşılan alanı ve sosyal bağlantıları arttıran, web ortamında bilgi değişimini gruplayan uygulamalar dizisi olarak tanımlayabiliriz (Boyd ve Ellison, 2007). Bir başka tanıma göre sosyal ağlar; bireyler ve gruplar arasındaki karşılıklı etkileşimi kolaylaştıran, sosyal dönüt sunan, sosyal ilişkiler yumağı oluşumunu destekleyen yazılımlardır. Aynı zamanda Boyd (2003) sosyal ağların bireylerin kişisel isteklerini desteklediğini onları sürece dahil ettiğini ve söz konusu isteklerin kişisel amaçlarını gerçekleştirebilmeleri amacıyla grubun isteği haline geldiğini ifade etmiştir.

Sosyal ağlar web 2.0 teknolojisi ile ortaya çıkan sosyal medyayı meydana getiren en önemli ortamlardır (Çetin, 2009). Web içeriğinin kullanıcı tarafından oluşturulmasını sağlayan "kullanıcı yaratımlı" bir model üzerine temellenmiştir (Köseoğlu, 2012). Web 2.0 araçları, ikinci nesil web araçları veya sosyal yazılımlar olarak isimlendirilmekle birlikte en kısa biçimi ile okunabilir ve yazılabilir web olarak tanımlanmaktadır (D'Souza, 2006). Söz konusu duruma ilave olarak Web 2.0 kullanıcı temelli içeriğin vurgulandığı, veri ve içeriğin paylaşıldığı ve işbirliğinin desteklendiği bir platformdur(Franklin ve Van Harmelen, 2007).Bu uygulamaların önem kazanmasının nedeni, çeşitli sosyal yazılımların kullanılması web tabanlı uygulamalarla etkileşim ve Web ortamının içeriğinin üretilmesi, yeniden amaca göre şekillendirildiği ve tüketildiği bir platform olarak kullanılması ile de farklı açılardan önem kazandığını dile getirmişlerdir. Birinci nesil web araçlarında kullanıcıların pasif konumda bulunmasının nedeni yukarıdan aşağı bir yapının hakim olması iken, Web 2.0 araçlarıyla birlikte aşağıdan yukarı bir yapı hakim olmuş böylece kullanıcı bu yapı içerisinde teknik engellerle karşılaşmadan içeriğini yayınlatabildiği ve sosyal etkileşim ve işbirliği sağlayan servis ve uygulamalardan yararlandığı bir ortam elde etmiştir(Petter, Reich, Scheuermann, 2005).Web 2.0 araçlarından olan sosyal ağlar resim, video, içerik, profil gibi bir çok konuda paylaşım ve etkileşim sağlayarak milyonlarca kullanıcıyı kendisine çekmiş internet kullanıcıları arasında oldukça yaygınlaşmıştır (Selwyn, 2007).En bilinen Web 2.0 uygulamalarından biri Facebook sosyal ağ uygulamasıdır (McLoughlin ve Lee, 2008). Kullanıcılarının oluşturduğu ağlarda farklı izin seviyelerinde özel veya herkese açık yazılarla kullanıcıların birbiri ile bağlanmasını, gruplara katılmasını ve diğerleri ile kaynakların paylaşılmasını sağlayan çevrimiçi sosyal ağ yazılımıdır (Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran 2010). Facebook, "insanların arkadaşlarıyla iletişim kurmasını ve bilgi alış verişini amaçlayan bir sosyal web sitesi olarak tanımlanmaktadır". 2004 yılında Harvard Üniversitesi öğrencileri tarafından sadece bu üniversitenin öğrencilerine yönelik kurulmuştur. Daha sonra diğer üniversitelere de açılmış ve giderek isteyen herkesin katılabileceği bir alan olmuştur (Cassidy, 2006). Facebook kullanıcılarının her gün en az bir kere Facebook sitesine girdiği, Facebook üzerinde kullanıcıların etkileşim sağlayabildiği 900 milyonun üzerinde uygulama olduğu, ortalama bir Facebook kullanıcısının yaklaşık 130 arkadaşına sahip olduğu dikkate değer veriler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Facebook sosyal ağ uygulamasının en önemli özelliklerinden biri yüksek verimde iletişim ve etkileşim ortamı sağlamasıdır. Etkileşim imkanlarının fazlalığı ve esnekliği öğretene ile kullanıcı arasındaki algısal uzaklığı azaltan bir faktör olarak karşımıza çıkar (Moore, 1997). Bunların haricinde Facebook informal öğrenme bakımından da zengin bir kaynaktır. Özellikle son yıllarda Facebook'un çeşitli alanlara etkisine yönelik çalışmaların arttığı dikkat çekmektedir. Örneğin; Barlett-Bragg (2006) sosyal ağları grup etkileşimini, işbirliği için paylaşılan sahayı ve sosyal bağlantıları arttıran ayrıca web tabanlı bir ortamda bilgi değişimini gruplandıran uygulamalar dizisi olarak tanımlamıştır. Çok çeşitli ilgi ve uygulamaları destekleyen, farklı teknolojik özelliklere sahip milyonlarca sosyal ağ sitesi bulunmakla birlikte birçoğu önceden var olan kişiler arası ağların devamını sürdürülmekle birlikte aynı zamanda ortak ilgi alanları, politik görüşler ve aktiviteler çerçevesinde yabancıların da katılmasına olanak sağladığını ifade etmişlerdir. Yine Pettenati ve Ranieri (2006) sosyal ağların hedefinin bireysel ilgi, tartışma, spesifik başlıkların ele alınmasına dayanan ilişkileri ve bu ilişkilerdeki katılımcıların ilgi ve motivasyonlarında heterojenliği ve çok yönlülüğü sağlamak olduğunu ifade etmiş ve bu ortamlarda süreç önceden tanımlanmadığından bireylerin bu ortamlara katılımlarında spontane ve özerk bir motivasyon olduğunu, bu katılımın da temelinde değerlendirme ve paylaşım olduğunu ileri sürmüştür. McCarthy (2010) çalışmasında;

birinci yılında üniversite öğrencilerinin akranlarıyla akademik ve sosyal etkileşiminin, sanal ve fiziksel öğrenme ortamları karıştırıldığında nasıl olabileceği araştırmıştır. Çalışma sonucunda sosyal ağ sitelerinin yükseköğretimde öğrenmeyi desteklediğini belirlemiştir. Benzer şekilde Jones, Blackey, Fitzgibbon ve Chew (2010) yaptıkları çalışmada, sosyal ağ sitelerinin iletişim becerilerini ve sosyal bağlılığı geliştirip akran işbirliğine dayalı öğrenmenin gerçekleşmesini desteklediği sonucuna ulaşmışlardır. Facebook'un eğitsel kullanımı konusunda Kayri ve Çakır (2010) tarafından iki üniversitede yapılan çalışmada, üniversite düzeyindeki öğrencilerin Facebook'un eğitsel kullanımı konusunda heterojen görüşe sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç olarak; Facebook, Youtube, Flickr, Myspace gibi kişisel bilgi, resim, video, içerik ve profil paylaşımı vb. amaçlarla ortaya çıkan sosyal ağ sitelerinin kolay kullanımı ile birlikte sürekli çoğalan bilgilerin hızla güncellenebilmesi, analiz edilebilmesi ve paylaşılabilmesi kullanıcıların büyük ilgisini çekmiş hem bu uygulamaların sayıları, hem de kullanıcılarının sayıları günden güne artarak yayımları hızlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; sosyal ağların benimsenmesini ortaya koyan faktörleri açıklamak ve bireylerin sosyal ağları günlük yaşamlarındaki kullanım amaçlarını belirlemektir. Bu ana amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

- Üniversite öğrencilerinin facebook'u benimseme sürecine ait görüşleri demografik değişkenler (cinsiyet, yaş, fakülte, İpad-dizüstü bilgisayara sahip olma ve cep telefonunda internete sahip olma) açısından farklılık göstermekte midir?
- Üniversite öğrencilerinin Facebook kullanım amaçlarına ait görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırma 2012-2013 öğretim yılında, güz döneminde, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesinde okuyan öğrencilerin sosyal ağların benimsenmesini ortaya koyan faktörleri açıklamak ve bireylerin sosyal ağları günlük yaşamlarındaki kullanım amaçlarını belirlenmesine yönelik tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Ölçekler araştırmacı tarafından örneklem grubuna elden dağıtılmıştır. Ölçekleri yaş ya da cinsiyet farkı gözetilmeksizin ancak eğitim düzeyi gözetilerek üniversite öğrencisi olan Facebook kullanıcılarının doldurması beklenmiştir. Ölçekler ilgili bölüm öğrencilerine ortak sayıda dağıtılmamış bölüm öğrencisinin sayısı ve ankete katılma istekliliğine göre ayarlanmıştır.

Örneklem

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesinde devam etmekte olan 259 öğrenci üzerinde yürütülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler daha önce başka araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçekler ile toplanmıştır. Bu çalışmada 3 farklı ölçek kullanılmıştır; 1) Kişisel Bilgi Formu; 2) Facebook Benimseme Ölçeği; 3) Facebook Kullanım Amacı Ölçeği.

1. Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formunda, çalışmaya katılanların cinsiyet, yaş, fakülte, kişisel İpad'e sahip olup olmadığı, telefonunda internet olup olmadığı Facebook'a girme sıklığı, Facebook'ta kalma süresi ve Facebook gruplarına üyeliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almıştır.

2. Facebook Benimseme Ölçeği: Öğrencilerin Facebook'u benimseme sürecini tespit etmek için Mazman (2009) tarafından geliştirilmiş olan, Facebook Benimseme Ölçeği 22 maddenin oluşmaktadır. Araştırmacı tarafından güvenilirlik katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma için güvenilirlik değeri .85 olarak hesaplanmıştır.

3. Facebook Kullanım Amacı Ölçeği: Öğrencilerin Facebook kullanım amaçları ile ilgili görüşlerini belirlemek için Mazman (2009) tarafından geliştirilmiş olan Facebook Kullanım Amacı ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek 11 madde ve 3 alt boyuttan (Sosyal İlişkiler, Çalışmalara İlişkin Kullanım, Günlük Kullanım) oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tipi ölçek olup her bir madde "Hiçbir Zaman", "Nadiren", "Bazen", "Çoğunlukla" ve "Her Zaman" değerlerinden

birini almaktadır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,91 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma için ise ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,91 olarak hesaplanmıştır

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde, güvenilirlik analizi, tek yönlü varyans analizi testi ve bağımsız gruplar t testi yapılmış ve verilerin frekans, aritmetik ortalama ve standart sapmaları incelenmiştir.

BULGULAR

Aşağıda araştırmanın alt problemlerine ait analiz sonuçları verilmiştir.

Araştırmanın birinci alt amacında “Cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin facebook’u önemseme ölçeğinden aldığı puan ortalamaları anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenler arasındaki betimsel değerler ve anlamlılık için yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Facebook’u Benimseme Sürecinin Cinsiyet Değişkenine Sonuçları

	N	X	SS
Kız	112	124,12	51,73
Erkek	147	120,61	44,63

(F=2,136, p>0,05)

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya 112 kız öğrenci ve 147 erkek öğrenci katılmıştır. Sırasıyla öğrencilerin facebook’u önemseme ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalamaları sırasıyla 124,12, ve 120,61’dir. Ardından yapılan bağımsız gruplar t testi sonucuna göre ise kız ve erkek cinsiyeti arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır(p>0,05).

Araştırmanın ikinci alt amacında “Yaş değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin facebook’u önemseme ölçeğinden aldığı puan ortalamaları anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenler arasındaki betimsel değerler ve anlamlılık için yapılan tek yönlü Anova testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Facebook’u Benimseme Sürecinin Yaş Değişkenine İlişkin Sonuçları

	N	X	SS
18-20 yaş aralığında olanlar	54	128,98	48,26
20-22 yaş aralığında olanlar	150	121,82	48,95
22-24 yaş aralığında olanlar	39	122,28	39,93
24 yaşında ve daha yaşlı olanlar	16	101,50	50,46

(F=1,373, p>0,05)

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya 18-20 yaş aralığında 54 öğrenci, 20-22 yaş aralığında 150 öğrenci, 22-24 yaş aralığında 39 öğrenci, 24 yaşında ve daha yaşlı olan 16 öğrenci katılmıştır. Sırasıyla öğrencilerin facebook’u önemseme ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalaması sırasıyla 128,98 , 121,82,122,28 ve 101,50’dir. Ardından yapılan tek yönlü Anova testi sonucuna göre ise yaş grupları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır(p>0,05).

Araştırmanın üçüncü alt amacında “Fakülte değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin facebook’u önemseme ölçeğinden aldığı puan ortalamaları anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenler arasındaki betimsel değerler ve anlamlılık için yapılan tek yönlü Anova testi sonuçları Tablo3’de verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Facebook'u Benimseme Sürecinin Fakülte Değişkenine İlişkin Analiz Sonuçları

	N	X	SS
Mimarlık Mühendislik Fakültesi	58	110,15	54,33
İlahiyat Fakültesi	28	120,32	45,25
Fen-Edebiyat Fakültesi	40	118,37	50,55
Eğitim Fakültesi	55	124,94	46,01
İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi	78	131,62	41,82

(F=1,825, p>0,05)

Tablo 3'de görüldüğü gibi Mimarlık Mühendislik Fakültesinde okuyan 58 öğrenci, İlahiyat Fakültesinde okuyan 28 öğrenci, Fen-Edebiyat Fakültesinde okuyan 40 öğrenci, Eğitim Fakültesinde okuyan 55 öğrenci, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesinde okuyan 78 öğrenci katılmıştır. Sırasıyla öğrencilerin facebook'u önemseme ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalaması sırasıyla 110,15, 120,32, 118,37, 124,94, 131,62'dir. Ardından yapılan tek yönlü Anova testi sonucuna göre ise fakülte grupları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır(p>0,05).

Araştırmanın dördüncü alt amacında "İpad-dizüstü bilgisayara sahip olma değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin facebook'u önemseme ölçeğinden aldığı puan ortalamaları anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?" sorusuna yanıt aranmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenler arasındaki betimsel değerler ve anlamlılık için yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Facebook'u Benimseme Sürecinin İpad-dizüstü Bilgisayara Sahip Olma Değişkenine İlişkin Sonuçları

	N	X	SS
Evet	158	125,44	47,82
Hayır	101	116,94	47,46

(t=0,185, p>0,05)

Tablo 4'de görüldüğü gibi araştırmaya 158 öğrencinin ipad-dizüstüne sahip olduğu, 101'nin ise ipad-dizüstü bilgisayara sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Sırasıyla öğrencilerin facebook'u önemseme ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalaması sırasıyla 125,44 ve 116,94'dir. Ardından yapılan bağımsız gruplar t testi sonucuna göre ise ipad-dizüstü bilgisayara sahip olup olmayan gruplar arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır(p>0,05).

Araştırmanın beşinci alt amacında "Telefondan internete sahip olma değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin facebook'u önemseme ölçeğinden aldığı puan ortalamaları anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?" sorusuna yanıt aranmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenler arasındaki betimsel değerler ve anlamlılık için yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin Facebook'u Benimseme Sürecinin Telefondan İnternete Sahip Olma Değişkenine İlişkin Analiz Sonuçları

	N	X	SS
Evet	157	129,40	47,04
Hayır	102	110,94	46,92

(F=0,002, p<0,05)

Tablo 5'de görüldüğü gibi araştırmaya 157 öğrencinin telefon ile internet girdiği, 102'sinin ise telefon ile internete girmediği anlaşılmaktadır. Sırasıyla öğrencilerin facebook'u önemseme ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalaması ve standart sapması sırasıyla 129,40 ve 110,94'dir. Ardından yapılan bağımsız gruplar t testi sonucuna göre ise telefondan internete giren ve girmeyen gruplar arasında anlamlı bir şekilde farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır(p<0,05).

Araştırmanın Facebook Kullanım Amacı Ölçeğine İlişkin Öğrencilerin Verdiği Cevaplara ilişkin bulgular Tablo 6'da listelenmiştir.

Tablo 6: Facebook Kullanım Amacı Ölçeğine İlişkin Öğrencilerin Verdiği Cevaplar

	Hiçbir zaman		Nadiren		Bazen		Çoğunlukla		Her zaman	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.Facebook'u eski arkadaşlarımı bulmak için kullanıyorum.	34	13,1	44	17,0	93	35,9	51	19,7	37	14,3
2.Facebook'u yeni arkadaşlıklar kurmak için kullanıyorum.	88	34	66	25,5	56	21,16	25	9,7	24	9,3
3. Facebook'u arkadaşlarımla iletişim kurmak için kullanıyorum.	25	9,7	20	7,7	60	23,2	83	32,0	71	27,4
4. Facebook'u arkadaşlarımla çeşitli bilgi ve kaynak paylaşımında bulunmak için kullanıyorum.	44	17,0	49	18,9	58	22,4	58	22,4	50	19,3
5.Facebook'u benimle ortak ilgi ve gereksinimlere sahip bireyleri bulmak ve gruplara katılmak için kullanıyorum.	84	32,4	63	24,3	62	23,9	23	8,9	27	10,4
6. Facebook'u okulumla (sınıf, üniversite, bölüm,) ilgili gruplara katılarak iletişimimi sürdürmek için kullanıyorum.	64	24,7	36	13,9	61	23,6	56	21,6	42	16,2
7. Facebook'u sınıf arkadaşlarımla ödev ve proje çalışmalarımı paylaşmak için kullanıyorum.	97	37,5	60	23,2	48	18,5	28	10,8	26	10,0
8. Facebook'u okul ve okul arkadaşlarımla ilgili gelişmeleri takip etmek için kullanıyorum.	61	23,6	55	21,2	71	27,4	41	15,8	31	12,0
9.Facebook'u akademik (derslerimle ilgili) çalışmalarına destek olması için kullanıyorum.	107	41,3	63	24,3	53	20,5	21	8,1	15	5,8
10.Facebook'u günlük yaşamla ilgili gelişmelerden haberdar olmak için kullanıyorum.	43	16,6	40	15,4	60	23,2	75	29,0	41	15,8
11.Facebook'u gündemdeki yenilikleri takip etmek için kullanıyorum.	50	19,3	23	8,9	64	24,7	70	27,0	52	20,1

Kullanım amacı ölçeğinin sonuçlarına göre Facebook'u eski arkadaşlarımı bulmak için kullanıyorum ölçek maddesine 93 kişi %35,9 oranında bazen, Facebook'u yeni arkadaşlıklar kurmak için kullanıyorum ölçek maddesine 88 kişi %34,0 oranında hiçbir zaman, Facebook'u arkadaşlarımla iletişim kurmak için kullanıyorum ölçek maddesine 83 kişi %32,0 oranında çoğunlukla, Facebook'u arkadaşlarımla çeşitli bilgi ve kaynak paylaşımında bulunmak için kullanıyorum ölçek maddesine 58 kişi %22,4 oranında bazen, Facebook'u benimle ortak ilgi ve gereksinimlere sahip bireyleri bulmak ve gruplara katılmak için kullanıyorum ölçek maddesine 84 kişi %32,4 oranında hiçbir zaman, Facebook'u okulumla (sınıf, üniversite, bölüm,) ilgili gruplara katılarak iletişimimi sürdürmek için kullanıyorum ölçek maddesine 64 kişi %24,7 oranında hiçbir zaman, Facebook'u sınıf arkadaşlarımla ödev ve proje çalışmalarımı paylaşmak için kullanıyorum ölçek maddesine 97 kişi %37,5 oranında hiçbir zaman, Facebook'u okul ve okul arkadaşlarımla ilgili gelişmeleri takip etmek için kullanıyorum ölçek maddesine 71 kişi %27,4 oranında bazen, Facebook'u akademik (derslerimle ilgili) çalışmalarına destek olması için kullanıyorum ölçek maddesine 107 kişi %41,3 oranında hiçbir zaman, Facebook'u günlük yaşamla ilgili gelişmelerden haberdar olmak için kullanıyorum ölçek maddesine 75 kişi %29,0 oranında çoğunlukla,

Facebook'u gündemdeki yenilikleri takip etmek için kullanıyorum ölçek maddesine 70 kişi %27,0 oranında çoğunlukla cevaplarını vermişlerdir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmanın amacı; sosyal ağların benimsenmesini ortaya koyan faktörleri açıklamak ve bireylerin sosyal ağları günlük yaşamlarındaki kullanım amaçlarını belirlemek olarak belirlenmiştir.

Tablo 1'deki bulgular incelendiğinde kızların erkeklere oranla Facebook'u benimseme oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Kızların teknolojiyi karşı olumlu tutumlarına ait bulgular başka çalışmalarda da rastlanmaktadır. Örneğin Çil (2008), öğretmen adaylarının teknolojinin eğitim-öğretim faaliyetlerindeki rolüne ait görüşlerini incelemek amacıyla yaptığı çalışmada, öğretmen adaylarının genel olarak olumlu görüşlere sahip olduğunu belirlemiştir. Ayrıca bu çalışmada kız öğretmen adaylarının görüşlerinin erkek öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu da görülmüştür. Yine Tablo 2'deki Facebook benimseme ölçeğinden elde edilen bulgulara göre, yaşları daha küçük olanların ortalamalarının diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçta gençlerin sosyal paylaşım sitelerini daha çok kullandığını kanıtlar niteliktedir. Tablo 3'teki diğer bir sonuca göre, fakülte bazında Facebook benimseme oranlarına bakıldığında en yüksek oranın İİBF olduğu görülmektedir. Bu sonuçta bu bölüme giren öğrencilerin diğer fakültelere göre daha düşük puanla girdiklerinden akademik anlamda kullanmadıkları sonucu ile örtüşmektedir. Tablo 5'teki facebook benimseme ölçeğinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin telefonu internete girmek içinde kullandıklarını göstermektedir.

Araştırmaya katılan bütün öğrencilerin cevapları incelendiğinde Facebook kullanım amaçlarının; sosyal ilişkileri sürdürme, çalışmalara ilişkin kullanım ve günlük etkinliklerde kullanım gibi 3 başlıkta toplanabileceği ortaya çıkmıştır. Facebook'u arkadaşlarıyla iletişim kurmak için kullanım %71'lik oranla açıklayan en önemli ve en etkili yapı olarak ortaya çıkmıştır. Bu bulgu Facebook'un eski arkadaşların bulunduğu ve yeni arkadaşlıkların kurulduğu bir sosyal ağ olarak tanımlanması ve bireylerin bu ortama arkadaş davetleri üzerine ya da arkadaşlarını bulmak amaçlı katılmasıyla ilgili olarak görülebilir. Bu sonucun Mazman (2009)'un daki sonucu ile örtüştüğü görülmektedir. Mazman (2009) bu çalışmada %51'lik oranla Facebook kullanım amacını öğrencilerin sosyal ilişkileri sürdürmek için kullandığını belirtmektedir. Yine Ofcom (2008)'un sosyal ağlara ilişkin yaptığı bir araştırmada da bireylerin sosyal ağları öncelikli olarak görüştüğü arkadaşları ile iletişimde olmak, daha sonra eski arkadaşlarını bulmak ve iletişime geçmek, bunun ardından farklı insanlarla iletişime geçerek mesajlaşmak, arkadaşlarının arkadaşlarıyla tanışmak ve yeni arkadaşlıklar kurmak amacıyla kullandığı ifade edilmiştir.

Diğer bir önemli sonuç; "Facebook'u akademik (derslerimle ilgili) çalışmalarına destek olması için kullanıyorum" maddesini her zaman olarak belirten öğrenci oranı sadece %15 ile en düşük sonucu elde ettiği görülmektedir. Bu sonucun Deniz (2012)'un daki sonucu ile örtüştüğü görülmektedir. Deniz (2012) çalışmasındaki durumlara maddeler bazında bakıldığında öğrencilerin ağırlıklı olarak Facebook'u arkadaşlarıyla iletişim kurmak için kullandıklarını belirtmiş öğrencilerin Facebook'u akademik (dersleriyle ilgili) çalışmalarına destek olması ve Facebook'u sınıf arkadaşlarıyla ödev ve proje çalışmalarını paylaşma amacıyla kullanım oranları ise oldukça düşük olduğunu belirtmiştir. Bu durumun öğrencilerin en çok kullandıkları sosyal ağ olan Facebook'un eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanım durumunun oldukça düşük olduğunu gösterdiğini de ifade etmiştir. Bu sonuçlar üniversite öğrencilerinin Facebook'u henüz akademik gelişimleri alanında değerlendirmediklerini göstermektedir.

Araştırmanın alt amaçlarında çalışmaya katılan öğrencilerin facebook'u benimseme ölçeğinden aldığı puan ortalamaları ile cinsiyet, yaş, fakülte, ipad-dizüstü sahip olma, cep telefonundan internete girme gibi çeşitli değişkenler tarafından anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığı sorularına yanıt aranmıştır. Alt amaçlar dâhilinde yapılan analizler sonucunda ise çalışmaya katılan öğrencilerin facebook'u önemseme ölçeğinden aldığı puan ortalamaları ile cinsiyet, yaş, fakülte ve ipad-dizüstü sahip olma değişkenleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı fakat cep telefonundan internete girme değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Not: Bu çalışma 07-09 Kasım 2013 tarihlerinde Antalya'da 22 Ülkenin katılımıyla düzenlenen "2nd World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS "de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Aksüt M., S. Ateş, S. Balaban (2011) Lise öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerine ilişkin tutumları" XVI. Türkiye'de İnternet Konferansı, 30 Kasım-2 Aralık 2011, Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Bornova, İzmir.

Bartlett-Bragg, A. (2006). Reflections on pedagogy: Reframing practice to foster formal learning with social software. 10.02.2011 tarihinde <http://www.dream.sdu.dk/uploads/files/Anne%20Bartlett-Bragg.pdf> adresinden alınmıştır.

Boyd, S. (2003). " Are you ready for social software? ." 06.07.2012 tarihinde http://www.stoweboyd.com/message/2006/10/are_you_ready_f.html. adresinden alınmıştır.

Boyd, D. M. & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. Journal of Computer Mediated Communication, 13(1), 210-230. <http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison.html>

Cassidy, J. (2006). Me media: How hanging out on the Internet became big business. The New Yorker, 82(13), 50. http://www.newyorker.com/archive/2006/05/15/060515fa_fact_cassidy

Çetin, E. (2009). "Sosyal iletişim ağları ve gençlik. Facebook örneği" 19.07.2012 tarihinde <http://idc.sdu.edu.tr/tammetinler/bilim/bilim15.pdf> adresinden alınmıştır.

Çil, H. (2008). *Teknolojinin eğitim ve öğretim faaliyetlerindeki rolü: öğretmen adaylarının görüşleri*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Zonguldak Kara Elmas Üniversitesi, Zonguldak.

Çil, H. (2008). *Teknolojinin Eğitim ve Öğretim Faaliyetlerindeki Rolü: Öğretmen Adaylarının Görüşleri*. Zonguldak Kara Elmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi

D'Souza, Q. (2006). "Web 2.0 Ideas for Educators. 22.12.2012 tarihinde <http://www.teachinghacks.com/audio/100ideasWeb2educators.pdf> adresinden alınmıştır.

Deniz A. (2012) *Sosyal ağ kullanımı ve sosyal ağlarda benlik algısı: Muğla İli Örneği*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

Gülbahar Y., F. Kalelioğlu, O. Madran (2010) *Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı*, XV. Türkiye'de İnternet Konferansı, 2-4 Aralık 2010, İstanbul Teknik Üniversitesi, Ayazağa, İstanbul

Franklin, T., & Harmelen, M. v. (2007). *Web 2.0 for content for learning and teaching in higher education*. 18.05.2008 tarihinde <http://www.jisc.ac.uk/media/documents/programmes/digitalrepositories/web2-content-learning-and-teaching.pdf> adresinden alınmıştır.

Jones, N., Blackey, H., Fitzgibbon, K., & Chew, E. (2010) *Get out of MySpace!* Computers & Education, 54(3), 776-782.

Köseoğlu, Ö. (2012). *Sosyal ağ sitesi kullanıcılarının motivasyonları: Facebook üzerine bir araştırma*, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi, s.58-81.

Mazman G.(2009) *Sosyal ağların benimsenme süreci ve eğitsel bağlamda kullanımı*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

McCarthy, J. (2010). *Blended Learning environments: Using Social networking sites to enhance the first year experience*. Australasian Journal of Educational Technology,26(6), 729-740.

McLoughlin, C., & Lee, M. J. W. (2007). *Social software and participatory learning: pedagogical choices with technology affordances in the Web 2.0 era*. Paper presented at the Ascilite, Singapore.

Moore, M. (1997) *Theory of transactional distance*. Keegan D. (ed.) *Theoretical Principles of Distance Education*, Routledge, pp. 22-38.

Ofcom, (2008). *Social networking a quantitative and qualitative research report into attitudes, behaviours and use*, Research Document, Office of Communications, 2 April, ss.1-72, 22.12.2012 tarihinde http://www.ofcom.org.uk/advice/media_literacy/medlitpub/medlitpubrss/socialnetworking/report.pdf adresinden alınmıştır.

Pettenati, M. C.,&Ranieri, M. (2006). Informal learning theories and tools to support knowledge management in distributed CoPs. Paper presented at the Innovative Approachesfor Learning and Knowledge Sharing, EC-TEL. Workshop Proceeding.

Petter, C.,Reich, K., & Scheuermann, F. (2005). Analysis of tools supporting communities of practice. Work&LearnTogether.

Selwyn, N. (2007). Web 2.0 applications as alternative environments for informal learning - a critical review. Paper presented at the OECD-KERIS expert meeting. Alternative learning environments in practice: Using ICT to change impactan do utcomes.